

DZIENNIK OSTROWSKI

JEDYNE PISMO CODZIENNE W POŁUDNIOWEJ WIELKOPOLSCE

Rok 4

Ostrów (Wlkp.), wtorek, dnia 9 czerwca 1936 r.

Nr. 133

Groźne pomruki na Dalekim Wschodzie

London 8. VI. Według wiadomości z Hongkongu, wojska południowo-chińskiego rządu w Kantonie przekroczyły dziś granicę terytorjów, znajdujących się pod władzą rządu nankińskiego.

Narazie trudno zorientować się w znaczeniu tego przesunięcia wojsk, tembardziej, że równocześnie prasa japońska gwałtownie napada na Anglię za jej rzekome zabiegi nad doprowadzeniem do porozumienia i współdziałania rządów chińskich w Kantonie i Nankinie.

W Londynie bawi obecnie emisariusz dyktatora chińskiego Czang-Kai-Szeka, nazwiskiem Tang-Lin, który według informacji

panuje spokój. Jednakże wojska prowincji „Sunday Dispatch“, robi zakupy broni, amunicji i samolotów wojskowych. Wynikałoby z tego, że pod naciskiem rządu południowo-chińskiego rząd nankiński robi przygotowania do wojny z Japonją.

Kanton 8. VI. — W całej prowincji

południowych oczekują tylko na rozkaz, aby ruszyć na północ przeciw Japończykom.

Generał Li-Czung-Jen, dowódca wojsk w prowincji Kwangsi, oświadczył prasie, co następuje: Szaleństwem byłoby, gdyby Chińczycy bili się między sobą, gdy zagraża im potężny napastnik zzewnątrz.

OGŁOSZENIE DATY KORONACJI EDWARDA VIII

Data koronacji króla Wielkiej Brytanji, Edwarda VIII została ostatecznie ustalona na dzień 12 maja 1937 r. Zgodnie z tradycją, tak cenioną w Anglii, ogłoszenie tej daty odbyło się w sposób uroczysty ze współudziałem królewskich heroldów na czterech publicznych placach Londynu.

MINISTER W. R. i O. P. PROF. ŚWIĘTOSŁAWSKI W POZNANIU

W poniedziałek wieczór o godz. 22-iej przybył do Poznania z Warszawy minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prof. dr. Świętosławski. Na dworcu oczekiwali Pana Ministra przedstawiciele

miejscowych władz z p. wojewodą Maruszewskim i kuratorem Okr. Szkolnego na czele. Po przywitaniu się z obecnymi na dworcu p. min. Świętosławski odjechał do Zamku, gdzie zamieszkał na czas pobytu w Poznaniu.

14 trupów pod zwaloną trybuną

Bukareszt 8. VI. Dziś w czasie defilady Związków młodzieży, odbywającej się corocznie w rocznicę wstąpienia na tron króla Karola, wydarzyła się katastrofa. Miano-

wicie zawałiła się jedna z trybun, na której znajdowało się zgórą 3.000 osób, przyczem 14 osób zostało zabitych, a stokilkadziesiąt odniosło rany. Władze policyjne z wielkim wysiłkiem zapobiegły ogólnej panice. Król Karol, przyjmujący defiladę, udał się natychmiast na miejsce katastrofy, gdzie osobiście kierował akcją pomocy.

PARYŻ, 8. VI. — Havas donosi z Bukaresztu, że liczba rannych w dzisiejszej katastrofie w czasie defilady młodzieży oceniana na 400 osób. Ranni zostali rozmieszczeni w wszystkich szpitalach Bukaresztu. Na bramach szpitali powywieszano listy rannych. Wielka ilość poranionych tłoczy się paniką, jaka powstała w chwili katastrofy. W Bukareszcie panuje z powodu tragicznych wypadków wielkie przygnębienie. Przed szpitalami gromadzą się tłumy ludzi, dopytując się o krewnych, którzy byli obecni na defiladzie i nie powrócili do domów. Z powodu żałoby wyznaczone na wieczór zabawy ludowe zostały odwołane.

Dwie katastrofy samolotowe w Wilnie i Dubrowniku

WILNO, 8. VI. — Dziś popołudniu spadł na dach domu przy ul. Dąbrowskiego samolot ćwiczebny podczas lotu nad miastem. Wskutek upadku samolot przełamał się na pół. Ogon samolotu spadł na środek ulicy, zawadzając o druty telefoniczne. Skrzydła i silnik zawisły na dachu. W katastrofie ponieśli śmierć pchor. Kiernowicz i plut. Papczycki.

BIAŁOGROD, 8. VI. — Dziś wydarzyła się w Dubrowniku katastrofa samolotowa. W czasie lotu zapaliła się w zbiorniku benzyna i wylała się na dachy domów, ponad którymi przelatywał samolot. Samolot runął na ziemię. Jeden z domów spłonął doszczętnie. Trzej przechodnie utracili życie w płomieniach a 13 odniosło ciężkie poparzenia. Zwęglone ciała pilota i obserwatora wydobyto spod szczątków samolotu.

T. C. L.

(Na dzisiejszy Sejmik Oświatowy)

Obok walki o ziemię — walka o duszę była najistotniejszą cechą systemu pruskiego. To też każdy środek obrony ze strony polskiej, środek, który utrudniał wysiłki pruskie, który im się przeciwstawiał, miał przeciw sobie z natury rzeczy cały system i jego wielostronny aparat i administracyjny i policyjny.

T. C. L. — oto litery, które z czasem społeczeństwo naszej dzielnicy nauczyło się ze czcią wypowiedzieć, z tą samą czcią i umiłowaniem, które w b. Galicji otaczały skróty T. S. L. (Tow. Szkoły Lud.) a w b. Kongresówce P. M. S. (Polska Macierz Szkolna).

Tow. Czytelnicy Ludowych w rozwoju swoim stało się z biegiem lat tak poważną ostoją oświaty narodowej, że bez przesady nazwalibyśmy je ministerjum oświaty narodowej w naszej dzielnicy.

Oczywiście nie od razu niem się stało. Zaczatkim jego było Tow. Oświaty Ludowej, które, założone w chwili, gdy w polskie uczucia religijne i narodowe bić zaczęły osławione prawa majowych ustaw t. zw. Kulturkampfu, tj. walki przeciw Kościołowi Katol., nie długo się ostało, bo rozwiązał je już po sześciu latach istnienia rząd pruski, widząc w jego działalności zakładania bibliotek, szerzenie książek, pism itp. — znamiona politycznych wystąpień antypruskich.

Trzeba więc było na innej drodze ułatwić sobie podjęcie pracy. W roku więc 1880 z inicjatywą ówczesnego redaktora nac. „Dz. Pozn.“ — Franciszka Dobrowolskiego, sędziego Mieczysława Łyskowskiego i p. Władysława Niegołęwskiego utworzono na zebraniu, któremu przewodniczył niemiecki zasłużony Władysław Bentkowski, organizację, której dano nazwę Tow. Czytelnicy Ludowych.

Trudno w krótkim artykule redakcyjnym omawiać szerzej trudności, z którymi walczyć musiała nowa organizacja. W każdym razie pierwsze lata były latami zaciętej walki o każdą najniewinniejszą książkę, latami stalych rewizji, przesłuchań i procesów, żeby wspomnieć tylko o trudach ówczesnego głównego bibliotekarza dr. Jerzykowskiego, który przez długi czas prawie co twdzień stawał przed policją lub sędzią śledczym.

Pęd jednak oświatowy — raz rozbudzony — żywiołowo się rozwija, szczególnie, gdy po reorganizacji systemu pracy powstają obok Centralnego Biura komitetów powiatowe Tow. Czyt. Lud. oraz jako ideeowy łącznik pismo „Czytelnia Ludowa“, znanym dziś „Przegląd Oświatowy“.

Reorganizację biorą w swe ręce młodzi działacze w latach 1905—1909, z których na czoło wysuwają się obok starszych, zasłużonego bibliotekarza dr. Stef. Michalskiego i niemiecki zasłużony skarbnik dr. B. Kapuściński, ks. Arkadiusz Lisiecki, ks. Antoni Ludwiczak, Stef. Rowiński, ks. Bielawski, ks. Grzęda i wielu innych duchownych i świeckich.

Okres ten i dalszy aż do końca wojny, a szczególnie do 1914, to bujny okres rozwoju. W okresie tym zreorganizowane Tow. Czyt. Lud., którego duszą stał się jego dyrektor ks. Antoni Ludwiczak, skunia całą pracę oświatowo-kulturalną, osiągnając mimo trudności systemu pruskiego to, że marzenie Mickiewicza realizuje się, bo książki jego i innych wieszczów oraz pisarzy naszych nie tylko dostają się pod strzechy, ale stają się każdego domu stałym przyjacielem. Pokrywa się dzielnica nasza siecią nie tylko bibliotek ale i publicznych czytelni, — wkłady i wieczory oświatowe nie tylko po miastach, ale i wsiach stają się żywymi kaganicami, promieniującymi oświaty narodowej siłą. Stają się one chlubną kartą ówczesnych działaczy, wśród których duchowieństwo i część inteligencji złotymi zapisuje się literam.

Rozwój T. C. L. wojna osłabiła, ale nie zahamowała go, a działacze oświatowi stawali się heroldami, głoszącymi świt Wolności i duchowymi kierownikami w czasie przełomu, który nam przyniósł kres niewoli.

Dziś, gdy w własnym państwie, agendy oświatowe przejęła szkoła narodowo - państwowa, Tow. Czyt. Ludowych spełnia uzupełniającą rolę nie tylko szerzenia ale i utrwalania wartości oświatowych i kulturalnych wśród warstw.

Dwa domy oświatowe na Śląsku i w Poznaniu, Uniwersytet Ludowy, stałe kino oświatowe w Poznaniu i projektowane oddziały — oto centra, z których działają nowoczesnymi metodami prac Tow. Czyt. Lud., kierowana po ustąpieniu zasłużonego ks. Ludwiczaka przez ks. dr. Milika.

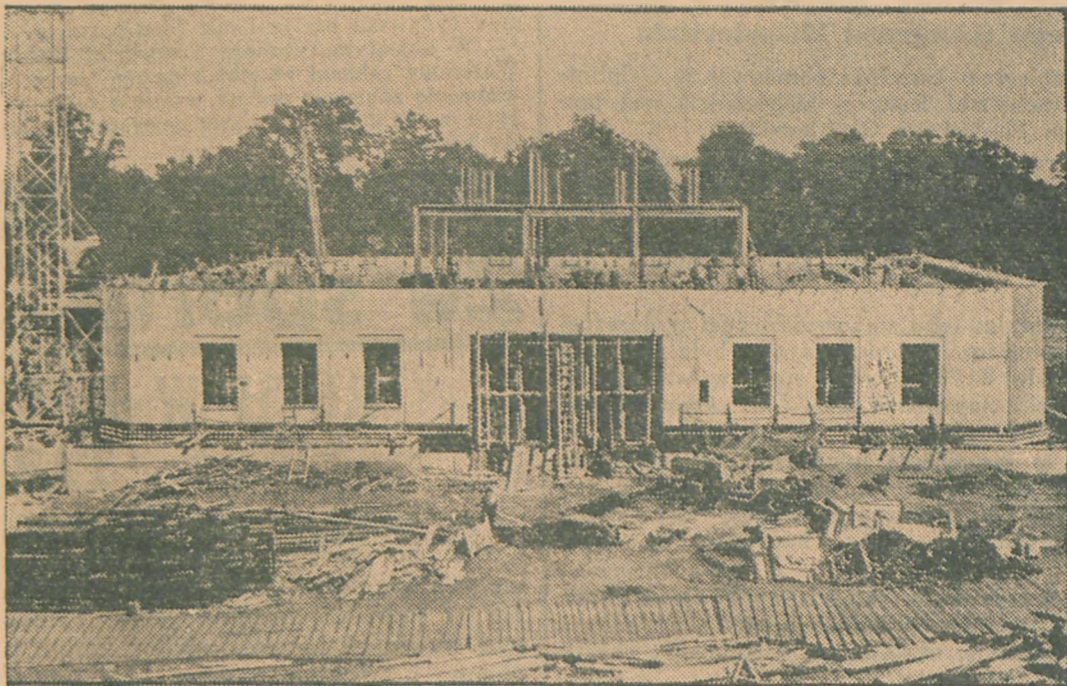
Dziś, gdy na dorocznym Sejmiku zbierają się działacze oświatowi, czcąc równocześnie 55-lecie nie tylko swego istnienia, ale i tych, którzy dla oświaty działali i cierpieli, trzeba stwierdzić, że Tow. Czyt. Ludowych dobrze służyło i służy sprawie narodowej i państwowej, a równocześnie żywcem: by w dalszym gorącym oddaniu swej przewodniej idei niesioł przez narodem oświaty kaganiec.

A. P.

Aktualne zdjęcia ze świata

Nowy premier francuski — Leon Blum w otoczeniu członków socjalistycznego gabinetu. Zdjęcie zostało dokonane bezpośrednio po zatwierdzeniu listy przez prezydenta Republiki Lebruna.

Wiadomo, że Ameryka zebrała u siebie przez ważną część złota, wyprodukowanego przez cały świat. Na pomieszczenie tej olbrzymiej ilości, cenne go kruszcu przeznaczono nową gmach którego budowę ostatnio podjęto w formie Knox, solidnie zabezpieczonym przed nieproszonym atakiem ze strony amatorów złota. Największy skarbiec tej nowej budowli, zaopatrzone będzie w drzwi, które ważą 35 ton.

Tylko Polak-Chrześcijanin

może być członkiem Zw. Polaków w Gdańsku

Gdańsk, 7. VI. W niedzielę, 7 bm. odbyło się Walne Zgromadzenie Rady Naczelnej Związku Polaków w Gdańsku. Prezydium Związku złożyło sprawozdanie z działalności za okres ubiegłej kadencji, uzyskując absolutorium i podziękowanie za owocną pracę. Szczególne uznanie wyrażono ustępującemu prezesowi Związku, dr. Jeżowi. Skolei dokonano wyboru nowych władz Związku, na czele których stanął jako prezes zarządu Związku, poseł na Sejm Gdański, p. Budzviński. Walne Zgromadzenie uchwaliło również także częściową zmianę statutu. W myśl dokonanej zmiany, członkiem tej największej organizacji polskiej na terenie Gdańska może być jedynie Polak wyznania chrześcijańskiego. Obrady, które odbywały się pod przewodnictwem marszałka Związku dr. Moczyńskiego zakończono odegraniem „Pierwszej Brygady” oraz wysłaniem depesz hołdowniczych do: Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, ks. kardynała Illonda, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych gen. Rydzka-

Śmigłego, premiera gen. Sławoj-Składkowskiego, ministra Józefa Becka, ministra Juliusza Ulrycha, oraz do komendanta Związku Legionistów, płk. Adama Koca.

Obrady Związku Polaków w Gdańsku zakończył swą obecnością Komisarz Generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku, p. Minister Papée.

Obrady głów państw Małej Ententy

BUKARESZT, 8. VI. — Rozmowy, rozpoczęte w zeszłą sobotę, które trwały w ciągu trzech godzin były kontynuowane wczoraj w pałacu Scroviste w pobliżu Bukaresztu, gdzie regent jugosłowiański ks. Paweł oraz prez. Benesz są gośćmi króla Karola. Król Karol, książę Paweł i prez. Benesz obradują w asyście premiera Tatarescu oraz ministrów Titulescu i Krofta. Powyżsi ministrowie towarzyszą również podczas roz-

Sytuacja w Palestynie nadal groźna

JEROZOLIMA, 8. VI. — Rokowania emira Transjordanji, Abdullaha z przywódcami arabskimi z Palestyny: wielkim muftim i burmistrzem Jeruzolimy nie dały

pomyślnego wyniku. Przywódcy arabscy zdecydowani są kontynuować strajk generalny dopóki żądania arabsów nie będą uwzględnione. Burmistrz i arabscy radcowie miejscy Haiffy, którzy dotąd wstrzymywali się od strajku, wystosowali do rządu ultimatum, żądając przyjęcia przez rząd postulatów arabskich, w ciągu 10 dni w przeciwnym bowiem razie wszyscy ustąpią ze stanowisk. Sytuacja w kraju nie uległa zmianie. Strzelanina trwa nadal. Również zdarzają się akty sabotażu w rodzaju niszczenia sadów, drzew pomarańczowych oraz przecinania drutów telefonicznych. (Pat).

Jeruzolima 8. VI. Olbrzymi pożar, który wybuchł wczoraj w składzie materiałów budowlanych, wyrządził szkody, obliczane na 8.000 ft. Wczorajsze starcia z Arabami na Zachodnim przedmieściu Jeruzolimy było jednym z najpoważniejszych w czasie ostatnich rozruchów. Po kilkugodzinnej strzelaninie napastnicy zostali odparci, pozostawiając na miejscu kilku zabitych. Po stronie angielskiej zabity został jeden żołnierz.

W całym kraju mnożą się ciągle akty sabotażu. W wielu miejscowościach usiłowano wysadzić w powietrze mosty, porozkręcano szyny itp.

W niedzielę dalszych 9 przywódców arabskich przewieziono do obozu koncentracyjnego w pobliżu granicy egipskiej. Arabowie chwycili się ostatnio nowego środka do walki z żydami, mianowicie zabijają wystrzałami bydło, przeznaczone na rzeź, tak że mięso nie nadaje się do spożycia przez żydów. Dostarczane do Jeruzolimy transporty żywnościowe zatrzymywane są przez Arabów przed bramami miasta, tak że w Jeruzolimie odczuwa się poważnie brak środków żywnościowych. W półn. części Palestyny położenie jest coraz bardziej napięte.

Ostry atak na zażydzony rząd Bluma

PARYŻ, 8. VI. — Dyskusja nad ekspozycją premiera Bluma miała przebieg niezmiernie burzliwy. Spowodowało burzę wystąpienie deputowanego prawicowego Xavier Vallat'a, który uderzył w najczulszy punkt nowego rządu, oświadczając: *Poraz pierwszy w dziejach tym krajem galijsko-rzymskim rządzić będzie żyd*.

Obecni na posiedzeniu ministrowie powstali z miejsca, wnosząc okrzyki na cześć premiera Bluma, podczas gdy deputowani socjalistyczni i komunistyczni protestowali burzliwie przeciwko odezwaniu się dep. Vallat'a. Przewodniczący Herriot zagroził mowie odebraniem głosu, jednakże Vallat kontynuował swoje ataki, dowodząc, że „całe prezydium rady ministrów jest zażydzone”, ponieważ Blum otoczył się swoimi współpracownikami, jeśli chodzi o jego współpracowników w prezydium rady ministrów.

Podniecona atmosfera, wywołana przemówieniem Vallata, doszła do takiego napięcia, że przewodniczący musiał zawiesić posiedzenie. Komuniści, chcąc się zemścić za słowa Vallat'a wszczęli ordynarną burdę przeciwko deputowanemu Chiappe'owi, który był prefektem policji Paryża i na tem stanowisku ukrócił wszelkie demonstracje komunistyczne.

Paryż (Tel. wł.) W niedzielę wieczorem odbyło się wielkie zgromadzenie publiczne, na którym ministrowie „przedstawiali się” ludowi. Trybunę mówców otaczały poczty

Negus wyjeżdża z Londynu

LONDYN, 8. VI. — Korespondent dyplomatyczny „Observer” dowiadyuje się, że Negus prawdopodobnie w bieżącym tygodniu opuści Londyn. Cesarz miał postanowić nie uczestniczyć w najbliższym posiedzeniu Ligi Narodów w Genewie. Według korespondenta doradcom Negusa dano do zrozumienia, że przedłużanie pobytu jego w Londynie stworzyłoby kłopotliwą sytuację zarówno dla niego, jak i dla rządu brytyjskiego, ponieważ wbrew zobowiązaniu co do zachowania incognito, obecnie ogłosił Negus, że aczkolwiek zrzekł się kierownictwa nawy państwowej, to bynajmniej nie wyrzekł się swojego dawnego tytułu władcy suwerennego Abisynji.

Strajki we Francji

obejmują przemysł na prowincji

PARYŻ, 8. VI. W sytuacji strajkowej w Paryżu i okolicach nastąpiło wybitne odprężenie. Dostawa produktów spożywczych do hal centralnych jest zabezpieczona. Benzyniarnie przestały strajkować, dzień wychodzą, a kolportaż powraca do stanu normalnego. Rozpoczął się natomiast strajk w papierniach, wskutek czego, dzienniki wychodzą w objętości znacznie zmniejszonej.

W gorzej jest na prowincji. Całemu zagłębiu węglowo-metalurgicznemu na północy Francji grozi strajk generalny. Liczne strajki wybuchają też w innych departamentach.

Douai, 8. VI. Strajk generalny górników ogarnął wszystkie szyby w okr. Douai. Ruch strajkowy objął również pracowników w miejscowości Bowor, w fabryce konfekcji,

zakładach mechaniczno-elektrycznych metalurgicznych, częściowo strajkują też pracownicy w magazynach. Według obliczeń, liczba strajkujących w tym okręgu wynosi zgórą 35 000 ludzi. Strajk w przemyśle budowlanym w okr. Lille ma charakter powszechny.

LENS, 8. VI. — Hasło strajkowe, rzuczone w sobotę przez prezydium 3 ptn. związków zaw. górników zostało podjęte od dzisiaj rana w całym zagłębiu górniczym. Do strajku przystąpiło 150 000 górników. Strajk ma naogół przebieg spokojny. W niektórych szybach w Ostricourt i Carvin inżynierowie i urzędnicy zostali uwięzieni w biurach przez strajkujących.

„Pułaski” w Buenos Aires

Buenos Aires 8. VI. — Zawinał do portu w Buenos Aires polski okręt pasażerski „Pułaski” z 700 emigrantami na pokładzie. W chwili zbliżania się statku do mola orkiestra „Pułaskiego” odegrała argentyński hymn narodowy, a następnie „Pierwszą Brygadę”. W porcie powitał kapitana, załogę i pasażerów konsul R. P. W. Dostal, przedstawiciele prasy, organizacji polskich oraz Banku P. K. O. Z ogólnej ilości 700 emigrantów, przybyłych na pokładzie „Pułaskiego”, około 300 udało się w dalszą podróż do Paragwaju, reszta częściowo do Misiones, częściowo zaś do innych okolic Argentyny „Pułaski” odplynął z portu w Buenos Aires z 80 pasażerami na pokładzie.

Antypolska propaganda na niemieckich okrętach wojennych

Ilustrowany tygodnik berliński „Reimscheiderischer Generalanzeiger” zamieścił na swoich łamach szereg ilustracji, przedstawiających sposoby, jakimi posługują się niemiecka marynarka wojenna przy wykorzystywaniu jednostek morskich do uprawiania propagandy antypolskiej. Na jednym z operujących na Bałtyku trawlerów niemieckich („M. 146”) na nadbudowce rafowej, wisi mapa, przedstawiająca teren Pomorza, Poznańskiego i Śląska w obrębie niemieckich granic państwowych. Dla podkreślenia niemieckiego (!) jakoby charakteru ludności tych ziem Pomorza z obszarem nadnoteckim zostało przedstawione w kolorze ciemnym, t. zn. takim samym, co reszta terytorium niemieckiego, Wielkopolska w kolorze jasnym, zaś Śląsk w kolorze ciemnym, ale z odcieniem trochę jaśniejszym, nie wiele odbiegającym od koloru, w jakim przedstawione zostały tereny państwa niemieckiego o wyraźnym niemieckim charakterze. Nad mapą umieszczony został prowokujący napis tej treści:

„In den polnisch gewordenen Gebieten sind Hunderte von Deutschen um ihres Deutschtums willen ermordet worden. Tausende wurden geschlagen und gefangen gesetzt, 800.000 wurden vertrieben”.

(„Na obszarach, które otrzymała Polska, setki Niemców zostało wymordowanych za przynależność do niemieczyny, tysiące zostało pobitych i uwięzionych, a 800.000 zostało wygnanych”).

Na powyższą propagandę antypolską na trawlerze „M. 146” zwrócił uwagę na łamach ukazującego się w Toruniu periodyka „Straż nad Wisłą” (w nr. 2 z 20. 5. br) prof. W. Babinicz. Wystąpienie prof. Babinicza wywołało w kołach niemieckich konsternację, o której świadczy m. in. fakt zwrócenia się Konsulatu Generalnego Rzeszy w Toruniu w tej sprawie do prof. Babinicza i zaproponowanie wydawnictwu „Straż nad Wisłą” wykupienia całego nakładu, zawierającego rewelacje...

Pogoda zmienna

Pogoda o zachmurzeniu zmiennym z przelotnymi deszczami, głównie w dzielnicach południowych i wschodnich. W Tatrach możliwy śnieg. Dość chłodno, chwilami wiatry płn.-zachodnie i płn.

Misję utworzenia nowego rządu Belgji otrzymał wódz belgijskich socjalistów Vandervelde.

